

Asia: VN/22906/2020

Digitalisaation edistämisen ohjelman (Digiohjelma) lainsäädäntötyöryhmän koonti ja näkemykset digitalisaation säädöstilanteesta ja muutosehdotuksista

Työryhmä toivoo vapaata palautetta tunnistamiinsa tunnistamistaan teemoista ja niistä tehdyistä johtopäätöksistä

1. Onko muistiossa tunnistettu digitalisaation edistämisen kannalta keskeiset teemat lainsäädännön näkökulmasta?

Kyllä

2. Onko jokin teema jäänyt kokonaan tunnistamatta?

Tietoturvaloukkauksiin liittyen tässä raportissa ei ole kiinnitetty huomiota tekojen sanktioihin - tulisiko näkyä myös tässä?

a. Työryhmän näkemykset lainvalmistelun kehittämistarpeista (luku 2 alalukuineen)

Kehittämistarpeet kuvattu mielestämme hyvin. Digitaalisuuden huomiointi lainvalmistelussa tärkeää ja sitä tulee tukea selkeällä ohjeistuksella, koulutuksilla, tuella ja seurannalla. Käytännön toimijoiden laaja ja kattava osallistaminen lainvalmisteluun varhaisessa vaiheessa on hyvä tavoite.

Tanskan 7 periaatteen malli vaikuttaa selkeältä ja toimivalta ja siinä on kuvattu keskeisiä asioita. Digitalisaatiota koskeva viranomaisohjeistus on usein esitetty monimutkaisesti, mikä osaltaan vaikeuttaa soveltamista, oletettavasti myös lainvalmistelussa. Mahdollisimman selkeät ja yksinkertaiset, mahdollisesti osin visuaalisesti esitetyt ohjeistukset ja muistilistat tukisivat valmistelutyötä. Hyvä, että mallissa selkeästi huomioitu myös ne, jotka eivät syystä tai toisesta pysty digitaalisia palveluja käyttämään. Kohta neljässä mainittu viranomaisten tiedonjakamis-/saantimahdollisuus olisi mielestämme tärkeä. Suomenkielinen versio voisi edelleen olla kielellisesti yksinkertaisempi kuin tämänhetkinen käännös on.

Digipalvelulain toimeenpanijat tarvitsevat selkeitä ohjeita, tukea ja säännöllisesti toistuvaa koulutusta ja on hyvä, että tämä tarve on tässä loppuraportissa tuotu esille.

b. Työryhmän näkemykset nykylainsäädännön soveltamisen tukemisesta (luku 3 alalukuineen)

Raportissa on nostettu vahvasti esille soveltamiseen liittyvät ohjaus- ja tukipalvelut. Mielestämme on tärkeää, että valvonnan rinnalla tarjotaan riittäviä ja helposti saavutettavia ohjaus- ja tukipalveluita lainsäädännön soveltajille. Kerran toteutettu koulutuskierrros ei ole riittävää, koulutussarjoja tulisi toteuttaa vuosittain. Samoin soveltamista tukevaa materiaalia tulee olla helposti saatavilla ja sen tulee olla selkeää ja helpostiymmärrettävää.

Raportissa tuodaan esille haaste, että erillistä neuvovaa ja ohjaavaa tahoja ei ole määritelty. Selkeä roolin määrittely jatkoa ajatellen tärkeää (myös Suomidigi-sivuston kehittämisen näkökulmasta).

Tietosuojan näkökulmasta tunnistamme raportissa esille tuodun haasteen digitaalisten palvelujen kehittämiseen liittyen. Palvelut tukevat korkeakouluissa oppijoita ja heidän oppimistaan ja siksi palveluita pitäisi pystyä myös kehittämään. Valtakunnallisella tasolla tarkasteltavaksi tulee esim. Digivisio2030 -hanke, korkeakoulutasolla esim. oppimisanalytiikan kehittäminen ja hyödyntäminen opiskelijoiden ohjauksessa ja tutkintojen läpäisyn tukemisessa sekä laajemmin tiedolla johtamisessa. Korkeakoulujen palvelujen kehittämisessä suostumusperustainen digitaalinen asiointi voisi olla yksi hyödyllinen ratkaisu (esim. Digivisio2030 -hankkeen tarjotin).

c. Työryhmän näkemykset nykylainsäädännön arviointitarpeista (luku 4 alalukuineen)

Viranomaisten välisen tiedonsaannin kehittäminen tärkeää. Mikäli asiakas on antanut luvan tietojen käyttämiseen, pitäisi sitä pystyä hyödyntämään viranomaisasioinnissa entistä paremmin. Tällöin asiakkaan pitää kuitenkin tietää etukäteen, että tietoja voivat hyödyntää myös muut viranomaiset ja halutessaan hänellä pitää olla mahdollisuus se myös kieltää.

Digituki kaipaa mielestämme selkeyttä. Olisi tärkeää, että sillä olisi selkeä vastuu- ja koordinaatitaho, vaikka tuen tuottajia voisi olla useita. Tuella olisi tärkeää olla selkeä "yhteinen konsepti", joka olisi helposti tunnistettava. Tällä hetkellä tuki hajautuu ja sitä voi olla vaikea löytää. Sirpaloituneessa malleissa myös virheellisen tiedon määrä voi kasvaa.

Sähköiset allekirjoitukset tulisi olla kattavasti käytössä viranomaisasioinnissa.

4. Vapaa palaute?

Tulisiko digitaalisuutta koskevassa lainsäädännössä näkyä aiempaa selkeämmin eettinen näkökulma (mm. tietojen oikeellisuus ja jatkokäyttö pitkällä aikavälillä).

Raivo Petri
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy

Nenonen Marjo
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy